

Ulkosuomalaisparlamentin 10. istunnon passeja koskevat päätöslauselmat

8. Passin hinta Suomen ulkopuolelta haettaessa

Passilaissa (5.luku 34 §) on määrätty, että passista peritään valtion maksuperustelaissa ([150/1992](#)) säädettyjen perusteiden mukainen maksu.

Ulkomailla myönnettyjen passien hinnat on määrätty ulkoministeriön asetuksessa ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista. Asetus on määräaikainen ja nykyinen asetus ([650/2020](#)) on voimassa 31.12.2022 saakka.

Passin hinta koostuu passikirjan valmistamista, yksilöintiä ja toimittamista koskevista kuluista sekä viranomaisen kuluista. Passin todelliset kustannukset vaihtelevat maittain ja maanosittain, mutta passin käsittelymaksun on oltava sama kaikissa UM:n toimipisteissä.

Poliisin myöntämän passin hinta on määrätty sisäministeriön asetuksessa poliisin suoritteiden maksullisuudesta ([1117/2020](#)), joka annetaan kalenterivuosittain.

Ulkomailla oleskelevalle Suomen kansalaiselle passin myöntää Suomen edustusto: Suomen suurlähetystö, lähetetyn virkamiehen johtama konsulaatti tai sellainen muu Suomen edustusto, jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen ulkoasiainministeriö on oikeuttanut myöntämään passeja. Kunniakonsulaateista passin ja henkilökortin voivat myöntää: Ruotsi: Göteborg; Saksa: Hampuri, Frankfurt am Main; Espanja: Barcelona, Malaga, Las Palmas, Palma de Mallorca, Pilar de la Horadada. Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä passia haettaessa. Hakemusta ei voida panna vireille sähköisesti.

Suomessa passia haetaan poliisilta. Passihakemuksen jättämistä sähköisesti eli poliisin verkkopalvelun käyttöä ulkomailta käsin ei ole estetty, mutta sille ei voida taata samaa palvelutasoa kuin Suomen rajojen sisällä. Passin uusiminen sähköisesti käsin on mahdollista, jos

- hakijalla on mahdollisuus sähköiseen tunnistautumiseen (suomalainen pankkitunnus, mobiilivarmenne tai henkilökortin kansalaisvarmenne) ja käsittelymaksun maksamiseen poliisin verkkopalvelussa.
- hakijan edellinen Suomen passi on biometrinen ja sen myöntämisestä on kulunut enintään 6 vuotta ja siinä yhteydessä on otettu sormenjälkitiedot
- hakija osaa liittää passihakemukseen poliisin kuvaohjeen mukaisen digitaalisen passikuvan. Ulkomaalainen valokuvaamo ei pysty toimittamaan kuvia palvelimelle
- hakija voi noutaa valmiin passin määrittelemästään R-kioskista Suomessa tai valtuuttaa jonkun nimetyn henkilön noutamaan sen puolestaan

Ulkomailta käsin poliisin verkkopalveluja käytettäessä on erityisen tärkeää huomioida, että sähköinen hakemus voi vaatia tunnistuskäynnin. Suomen ulkomaanedustustoissa ei ole tarvittavia välineitä sähköisten hakemusten vastaanottoon ja täydentämiseen, joten mahdollinen tunnistuskäynti on tehtävä poliisiasemalle Suomessa.

Sähköinen passinhaku on poliisin yksinään hallinnoima kokonaisuus. Suomen ulkomaanedustustot eivät voi toistaiseksi auttaa täydentämään tai korjaamaan puutteellisia hakeuksia muulla tavoin kuin aloittamalla kokonaan uuden hakemuksen.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti ehdottaa, että selvitetäisiin mitkä ovat ulkomailta käsin haettavan passin korkean hinnan perusteet ja että hintaa kohtuullistettaisiin. Viittaamme päätöslauselmaesitykseen 21 (ulkosuomalaisten sähköisen asioinnin helpottaminen (vahva tunnistautuminen)) ja sen mahdollisiin vaikutuksiin kustannusten alentamiseksi.

10. Passisalkkuja Eurooppaan

Monille Euroopan alueen ulkosuomalaisille passinhakumatkat ovat kohtuuttomia, aiheuttaen ajallisia ja taloudellisia uhrauksia. Ikääntyneille ne ovat jopa mahdottomia

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että Euroopan alueella otetaan käyttöön passisalkkuja passinhakumatkojen kohtuullistamiseksi.

Ulkosuomalaisparlamentti pyytää ulkoministeriötä tutkimaan mahdollisuutta siihen, että Espanjassa olevista kahdesta kannettavasta passisalkusta toinen olisi myös muiden Etelä-Euroopan maiden suurlähetystöjen yhteiskäytössä, kiertäen maasta toiseen esim. puolen vuoden välein, sekä pyydetään toimittamaan Keski-Euroopan maiden käyttöön toinen passisalkku. Lisäksi pyydetään ulkoministeriötä tutkimaan mahdollisuutta kunniakonsuleiden tai maassa asuvien suomalaisten kouluttamiseksi passisalkun käyttöön, jotta mahdolliset suurlähetystöjen resurssipulat eivät olisi esteenä passisalkun käyttöön eri maissa.

11. Passisalkku Uuteen-Seelantiin säännöllisin väliajoin

Vastaavasta aiheesta on tehty päätöslauselma: 9/2017.

Uudessa-Seelannissa ei ole Suomen edustustoa, joten passin uusimisen vaihtoehdot ovat

1. lentää hakemaan passi Canberrasta

2. lentää hakemaan passi Suomesta.

Jos passin on hakenut Suomessa biometrisesti, passin voi hakea netin kautta, mutta tällöin Suomessa asuvalle sukulaiselle tai ystävälle on toimitettava valtakirja ja sopia heidän kanssaan valmiin passin noutamisesta Suomessa ja sen toimittamisesta edelleen Uuteen-Seelantiin.

Passinhakumatka on Canberraan matkoineen ja majoituksineen kallis ja koronapandemian aikana lähes mahdoton toteuttaa. Moni on ajautumassa vaikeaan tilanteeseen passin vanhentuessa. Lisäksi perheenlisäysten myötä uusia passeja tarvitaan lapsille.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että ulkoministeriö toimittaa liikkuvan passisalkun Aucklandiin vähintään kerran vuodessa, jotta Uudessa-Seelannissa asuvat suomalaiset saavat mahdollisuuden uusia passinsa ilman kohtuuttomia lisäkuluja. Ulkosuomalaisparlamentti toivoo, että ulkoministeriö toimittaa passisalkun Aucklandiin jo vuoden 2021 puolella, koska monen Uudessa-Seelannissa asuvan suomalaisen passit ovat vanhentuneet koronapandemian aikana, koska matkustusrajoitusten takia niitä on ollut mahdotonta uusia ajoissa. Jos passisalkkua ei ole mahdollista saada Aucklandiin säännöllisesti, ulkosuomalaisparlamentti pyytää ulkoministeriötä selvittämään muita mahdollisuuksia, jotta Uuteen-Seelantiin saadaan pysyvä passinhakumahdollisuus.

12. Passin voimassaoloaika takaisin kymmeneksi vuodeksi

Aiheesta on tehty päätöslauselmat vuosina 2010, 2012, 2015 ja 2017.

Useiden maiden (esim. Alankomaat, Norja, Saksa ja USA) passit ovat voimassa kymmenen vuotta, Suomen vain viisi vuotta. Usein Euroopan ulkopuolella matkustettaessa passin todellinen voimassaoloaika on vain 4 vuotta. Iso-Britanniassa asuville suomalaisille lisätyötä aiheuttaa myös se, että settled status –oleskelulupa on päivitettävä jokaisen passin uusimisen yhteydessä. Suomen pitää nopeasti palata kymmenvuotisten passien käytäntöön.

Sisäministeriö on antanut aiheesta viimeisimmän lausuntonsa 28.5.2018, jossa se toteaa, että syyt passin enintään viiden vuoden voimassaoloajalle liittyvät siruntietoturvan ajantasaisuuteen, passikirjan turvallisuuteen ja passinhaltijankasvokuvan tunnistuskelpoisuuden varmistamiseen sekä erilaisten väärinkäytösten estämiseen.

Mitä vanhempi kuva on, sitä epäluotettavampaa on sekä silmämääräinen että koneellinen kasvontunnistus. Erityisesti koneellinen kasvontunnistus edellyttää, että passin haltijan kasvokuva on ajantasainen. Koneellista kasvontunnistusta käytetään mm. lentokenttien automaattisissa passintarkastuslinjastoissa. Lisäksi passille tallennettua biometriaa hyödynnetään rajatarkastuksessa koko ajan enemmän, minkä takia biometrinen tunnistus laadun merkitys korostuu. Erityisesti passinhaltijan kasvokuva on avainasemassa, kun rajanylityspaikoilla siirrytään entistä automaattisempaan rajatarkastukseen. Käytännössä on todettu, että Suomen passeilla tehtävä kasvontunnistus toimii kansainvälisesti vertailtuna korkealla tasolla, millä on suora yhteys matkustamisen sujuvuuteen.

Passin sirun tietoturva on korkeatasoinen. Tietoturvaa päivitetään säännöllisesti. Jos passin käyttöikää pidennettäisiin nykyisestä viidestä vuodesta esimerkiksi kymmeneen vuoteen, sirun tietoturva saattaisi vanhentua ennen elinkaarensa loppua. Mitä pidempi voimassaoloaika on, sitä hitaammin uudet tietoturvaltaan kehittyneemmät passimallit korvaavat vanhemmat mallit.

Lisäksi nykyistä viiden vuoden voimassaoloaika puoltaa itse passikirjan turvallisuuden varmistaminen. Kun passin voimassaoloaika on lyhyempi, voidaan nopeammin ja paremmin huomioida turvatekniikan kehitys sekä ottaa käyttöön uusia tekniikoita ja turvatekijöitä. Näin voidaan ennaltaehkäistä mahdollisia väärinkäytöksiä ja esimerkiksi vaikeuttaa passikirjojen väärentämistä.

Lisäksi poliisiosasto toteaa, että viimeisen vuosikymmenen aikana toteutettu poliisin sähköisen asioinnin kehittämisen myötä myös ulkosuomalainen voi, tietyissä tilanteissa ja tietyin edellytyksin, käyttää Suomen poliisin sähköistä asiointia passiasioissa riippumatta asuinmaastaan.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA

Ulkosuomalaisparlamentti kehottaa sisäministeriön poliisiosastoa jatkamaan aktiivisesti ja nopeutettuna selvitystyötä, jotta Suomen passi voidaan myöntää kymmeneksi vuodeksi, kuten useimmissa muissa maissa on käytäntö.

13. Käyttämättömien kuukausien lisääminen uuteen passiin

Vanhan passin jo maksetut, käyttämättömät kuukaudet pitää lisätä uuden passin voimassaoloaikaan. Vastaava aloite on käsitelty ulkosuomalaisparlamentin istunnossa 2015 ja 2017 ja sisäministeriö on antanut aiheesta lausunnon (Lausuntopyyntö VNK/716/09/2018), jossa todetaan muun muassa seuraavaa:

Passin haltijalla voi olla tarve uusia passi milloin tahansa passin voimassaoloaikana. Passi voi esim. tulla täyteen leimoja, se voi turmeltua, passissa voi olla leimoja, jotka estävät matkustamisen tiettyyn maahan tai passin haltijan henkilötietoihin tulee muutoksia. Passin hinta koostuu passikirjan valmistamista, yksilöintiä ja toimittamista koskevista kuluista sekä viranomaisen kuluista.

Passin voimassaoloaika on lainsäädännöllä rajattu enintään viiteen vuoteen. Jos passin voimassaoloaika pidennettäisiin enintään viidestä vuodesta ehdotetulla tavalla, olisi passin voimassaoloaika enintään viisi vuotta, enintään viisi ja puoli vuotta tai mitä tahansa tältä väliltä. Poliisihallituksen arvion mukaan tämä heikentäisi passin käytettävyyttä, sillä Suomen passille valikoidut normaalista kansainvälisestä käytännöstä poikkeavat menettelyt eivät välttämättä tule laajasti tutuiksi ulkomaan viranomaisille.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA:

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että passin uusimisen yhteydessä passin voimassaoloaika pidennetään sillä aikavälillä, joka jää käyttämättä vanhasta passista. Enimmäismääräksi voitaisiin määrätä kuusi kuukautta.